

REGENBOOGPLAN GROEN

LGBTI+ PROGRAMMA 2019

INLEIDING

Groen heeft de rechten van holebi's, transgenders en interseksepersonen (LGBTI+) altijd al verdedigd. Iedereen heeft recht op een veilige omgeving, van de klas tot de straat. Altijd en overal jezelf kunnen zijn en echt gelijke kansen krijgen, het wordt hoog tijd dat dit voor iedereen geldt.

Het kruispuntdenken staat vandaag centraal in het denken rond identiteit, diversiteit en minderheden. We hebben allemaal verschillende identiteitsaspecten en kunnen dus ook met meervoudige discriminatie te maken krijgen. Daarom is specifieke aandacht voor meervoudige kwetsbaarheid (gender, scholingsgraad, kansarmoede, mensen met een beperking ...) zo belangrijk.

De strijd tegen holebi- en transfobie gaat dus hand in hand met de strijd tegen seksisme, racisme en andere vormen van uitsluiting. In plaats van te polariseren zetten wij bij Groen in op wat echt werkt: ontmoeting en verbinding. Met onze drie speerpunten willen we niet enkel het welbevinden en de acceptatie van LGBTI+ verbeteren: door het erkennen van diversiteit in het **onderwijs**, in te zetten op **internationale solidariteit** en meer aandacht te hebben voor **psychologisch welzijn**, willen we iedereen vooruithelpen.

ONZE DRIE SPEERPUNTEN

Onderwijs: Een veilige schoolomgeving speelt een belangrijke rol in het welzijn van jonge LGBTI+. Erkennen van alle vormen van diversiteit op school heeft een positieve impact op het welbevinden van kinderen en jongeren. Scholen en leerkrachten krijgen daarom een betere ondersteuning. Verschillende studies tonen aan dat het oprichten van Gay-Straight alliances in scholen een bijzonder positief effect op het welbevinden van zowel LGBTI+ als alle jongeren heeft.

Psychologisch welzijn: Met een federaal actieplan willen we het welzijn van LGBTI+ vergroten en welzijnsproblemen voorkomen. We vragen meer aandacht voor het psychologisch welbevinden van mensen in de sociale en de gezondheidssector, maar pleiten daarnaast ook voor doelgroepgerichte initiatieven. Zo willen we, van bijzondere jeugdzorg tot woonzorgcentra, meer aandacht voor LGBTI+ bij de vorming van verplegend personeel, sociale werkers, dokters ...

Internationale solidariteit: België moet een voortrekkersrol spelen in de Europese Unie en bij diplomatieke bezoeken plaatsen we mensenrechten op de agenda. De Europese Raad moet eindelijk de horizontale richtlijn goedkeuren die discriminatie op basis van seksuele oriëntatie verbiedt en tijdens diplomatieke contacten focussen we onder andere op decriminalisering en bescherming van LGBTI+. Voor mensen die omwille van hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit hun land moeten ontvluchten, moet de Europese Unie een 'safe haven' zijn.

ONDERWIJS

Het onderwijs kan een belangrijke rol spelen om de lage welzijnscijfers bij jonge LGBTI+ om te buigen. Het kan ook bijdragen aan het verbeteren van LGBTI+ acceptatie bij bepaalde groepen en individuen. Tot slot moet er ook aandacht zijn voor schijntolerantie, waarbij slechts bepaalde praktijken en vormen van seksuele diversiteit en genderdiversiteit worden geaccepteerd.

- We werken aan een regenboogbeleid in scholen:
  - Scholen werken vanaf de kleuterklas met kinderen en jongeren rond diversiteit. Dat gebeurt in samenwerking met deskundige middenveldorganisaties.
  - Er komt meer aandacht voor seksuele diversiteit, genderdiversiteit en diversiteit van families binnen de eindtermen van relationele en seksuele vorming.
  - We vragen ook meer aandacht voor seksuele diversiteit, genderdiversiteit en diversiteit van families binnen de leergebied- en vakoverschrijdende eindtermen (LOET en VOET) in het lager en secundair onderwijs.
  - Hiervoor werken we met inclusieve educatieve materialen.
- We vragen meer aandacht voor LGBTI+ sensibilisering en welbevinden op school:
  - We zorgen voor een veilige en inclusieve schoolomgeving. Die omvat aangepaste infrastructuur zoals genderinclusieve toiletten.
  - We ondersteunen initiatieven van leerlingen zoals Gay-Straight alliances (GSA's). Zo voelen leerlingen zich ook op school veiliger.
- Leerkrachten voelen zich voldoende ondersteund om dit thema te bespreken:
  - Leerkrachten krijgen voldoende begeleiding om initiatieven als GSA's te steunen.
  - Ze leren al tijdens hun opleiding om (LGBTI+) inclusief te werken.
  - Er is bijscholing mogelijk, er zijn educatieve pakketten beschikbaar en scholen kunnen voorbeeldfiguren uitnodigen.
  - In scholen waar dit moeilijk loopt, voorzien we extra ondersteuning.

PSYCHOLOGISCH WELZIJN

Hoewel holebi's en transgenders er heel wat wettelijke rechten hebben bij gekregen en de aanvaarding in de afgelopen decennia verbeterd is, blijkt het welzijn van LGBTI+ niet gestegen. Vooral jongeren (en dan vooral lesbische en biseksuele meisjes), transgenders en senioren scoren slecht. Dit psychologische on-welzijn, dat vaak langdurig is en ook fysieke consequenties heeft, wordt in het welzijnsveld en de politiek nog vaak onderschat.

- In het welzijns- en gezondheidsbeleid wordt een tweesporenbeleid gevolgd:
  - We vragen een LGBTI+ mainstreaming in de zorg en welzijnssector: de hele welzijns- en gezondheidssector wordt aangemoedigd, begeleid en ondersteund om inclusief te werken en drempels voor LGBTI+ weg te werken.
  - Daarnaast worden er initiatieven specifiek voor LGBTI+ ontplooid en pleiten we voor structurele steun aan doelgroepgerichte initiatieven.
- Een actieplan helpt het welzijn van LGBTI+ te vergroten en welzijnsproblemen te voorkomen. Dit plan moet de doelgroep beter zichtbaar maken in allerlei domeinen die invloed hebben op het welzijn van LGBTI+, van bijzondere jeugdzorg tot woonzorgcentra:
  - met extra aandacht voor jongeren (in het plan is een koppeling met het thema onderwijs nodig)
  - met aandacht voor senioren, o.a. binnen residentiële zorg en thuiszorg, rond seksualiteit, privacy, openheid bij personeel en bewoners ...

- met meer aandacht voor de doelgroep bij de vorming van leerkrachten, verplegend personeel, welzijnswerkers, dokters ...
- in het domein vrije tijd waar we, via sensibiliserende acties en campagnes, (sport)infrastructuur en sportclubs stelselmatig genderinclusief en toegankelijk maken.

INTERNATIONALE SOLIDARITEIT EN ASIEL EN MIGRATIE

In meer dan 70 landen is homoseksualiteit strafbaar. In nog heel wat meer landen hebben holebi's en transgenders het erg moeilijk en slechts een kleine minderheid slaagt erin veiligheid te vinden in het buitenland. Enkele opvallende gebeurtenissen zoals de vervolging in Tsjetsjenië en Azerbeidzjan hebben dit thema internationaal op de politieke agenda gezet. Desondanks gebeurt er qua internationale solidariteit bijzonder weinig.

In zijn ontwikkelingssamenwerking besteedt België, net als de meeste andere Europese landen, op dit moment heel weinig aandacht aan de situatie van LGBTI+. Ook de erkenning en opvang van diegenen die hun land ontvlucht zijn en een moeilijke tocht achter de rug hebben, laat heel wat te wensen over.

- We pleiten voor een ketenaanpak: meer inzetten op internationale solidariteit om de lokale situatie te verbeteren zodat mensen niet moeten vluchten en zich ook in eigen land veilig kunnen voelen.
  - We zorgen voor financiële ondersteuning van internationale organisaties als ILGA (de wereldkoepel van holebi- en transgenderorganisaties) en de SOGI-unit (seksuele oriëntatie en genderidentiteit) van de Raad van Europa.
  - We trekken de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking zo snel mogelijk op tot 0,7 % van het bbp. Er komt meteen een groeipad daar naartoe. Bij het inzetten van de middelen besteden we specifieke aandacht aan gender en LGBTI+, vertrekkende vanuit lokale noden en vragen.
  - Ambassades moeten binnen hun mensenrechtenwerking meer aandacht besteden aan de doelgroep (ook in de vorm van financiële en logistieke steun) en brengen de situatie in kaart. Ze vormen een veilige haven.
  - We onderzoeken hoe we LGBTI+ ter plekke maximaal kunnen beschermen en hoe we, eventueel met humanitaire visa, een veilige route kunnen organiseren. We gaan uit van een gelijke behandeling van alle mensen in dezelfde situatie, en dus mag dit traject niet louter over LGBTI+ gaan.
- Een menselijke procedure en betere opvang is essentieel voor mensen die wel moeten vluchten:
  - De procedure (met bijbehorend geloofwaardigheidsonderzoek) is nu erg gestoeld op een westerse blik op LGBTI+. Dit hervormen we om beter in te spelen op de specifieke situatie van LGBTI+.
  - We voorzien een veilige opvang, zowel in de collectieve opvang als in safe houses. Hierbij garanderen we toegang tot justitie en gezondheidszorg voor mensen zonder wettig verblijf.
  - Meer aandacht voor het individu en ook voor het post-asielprocedure verhaal.
- Op diplomatiek niveau speelt België een voortrekkersrol:
  - In het buitenlandse beleid focussen we onder andere op decriminalisering, antidiscriminatie en bescherming van LGBTI+.
  - Bij diplomatieke bezoeken zetten we mensenrechten op de agenda.

- België en het Europees Parlement moeten bij de Europese Commissie aandringen op een sterke LGBTI+ strategie. Die strategie ondersteunt de strijd tegen discriminatie en geweld, en versterkt het LGBTI+ middenveld.
- De Europese Unie zorgt ervoor dat regenbooggezinnen zich kunnen verplaatsen en vestigen in elk land van de Unie, net zoals andere families dit kunnen.
- De Europese Raad moet eindelijk de horizontale richtlijn goedkeuren die discriminatie op basis van seksuele oriëntatie verbiedt.

SAMEN OPKOMEN TEGEN DISCRIMINATIE EN GEWELD

Een betere bestrijding van discriminatie is dringend nodig. Dat kan bijvoorbeeld door praktijktesten op de arbeids- en de verhuurmarkt in te voeren. Daarnaast willen we ook aandacht voor de aanvaarding van genderdiversiteit en seksuele diversiteit op het werk, op school en in de sportclub. Discriminatie op basis van geslachtskenmerken nemen we op in de antidiscriminatie wetgeving.

- Slachtoffers van discriminatie en haatmisdrijven worden goed ondersteund en vinden makkelijk hun weg naar een discriminatiemeldpunt.
  - We creëren één loket: een laagdrempelig meldpunt voor alle vormen van discriminatie dat slachtoffers actief helpt en ondersteunt.
  - We zetten in op een beleid dat het actief melden van geweld en discriminatie stimuleert en ontwikkelen ambitieuze en uniforme standaarden voor de lokale meldpunten discriminatie.
  - Lokale meldpunten seinen meldingen verplicht door aan de interfederale instantie, die een centraal register bijhoudt. Zo krijgen we een betere kijk, niet alleen op de omvang van discriminatie maar ook op recidivisme.
- Bedrijven en organisaties kunnen gebruikmaken van een ruimer aanbod aan coaching om een vuist te maken tegen discriminatie.
- Vlaamse en Brusselse inspectiediensten worden bevoegd om door middel van proactieve praktijktesten en datamining non-discriminatie te handhaven.
- Referentieagenten volgen verschillende thema's op (racisme en discriminatie, seksueel geweld, intrafamiliaal geweld, geweld tegen holebi's en transgenders ...) en we scholen het politiepersoneel bij zodat de verzwarende term van discriminatie (bv. holebi- en/of transfobie) in het PV terecht komt en een goed ondersteunde eerste opvang mogelijk is.
- Slachtoffers van haatmisdrijven krijgen altijd psychosociale ondersteuning aangeboden.
- We verbeteren de rechtspositie van slachtoffers door een verhoging van de schadevergoeding en snellere rechtstoegang, en we verlagen de drempels voor (gedeeltelijk) kosteloze rechtsbijstand.
- Online haatspraak wordt aangepakt.
- Het interfederale actieplan tegen holebi- en transfobie moet proactief zijn en meer zijn dan een opsomming van al bestaande maatregelen.
- We onderzoeken de mogelijkheid van een korte noodopvang voor mensen met een LGBTI+ achtergrond die omwille van die reden hun huis, familie of land moeten achterlaten.
- We omkaderen de basiswerkingen van middenveldorganisaties op een structurele manier. Projectfinancieringen zijn aanvullend, op elkaar afgestemd en hebben een duidelijke focus. Zo zorgen we voor vernieuwing en voor de verduurzaming van waardevolle experimenten en projecten.

FYSIEKE GEZONDHEID

- De fysieke gezondheid van LGBTI+ blijft een belangrijk aandachtspunt voor de overheid. Die voorziet daarom inclusieve, toegankelijke en laagdrempelige zorg. We denken daarbij aan:
  - een evaluatie en actualisering van het nationale hiv-plan
  - inzetten op preventie en een laagdrempelig hiv- en soa-testbeleid
  - aandacht voor frequenter voorkomende kankers bij lesbiennes en transpersonen
  - uitbreiding van de transgenderzorg
  - ...
- We vragen meer aandacht voor de zorg bij interseksepersonen. Zij moeten in de eerste plaats terecht kunnen bij een degelijk opgeleid multidisciplinair team. Hun fysieke integriteit moet altijd bewaard worden (ook bij minderjarigen). Geen niet-noodzakelijk medische ingrepen zonder dat de betrokkene duidelijk geïnformeerd is en zelf een beslissing kan nemen.
- hiv-gerelateerde stigma en discriminatie worden actief bestreden.

OUDERSCHAP

Nieuwe vormen van ouderschap vragen om een wettelijk kader, aangepast aan de realiteit. Dit geldt niet enkel voor ouderschap bij holebi's en transgenders, maar voor deze doelgroep vormt het wel een belangrijk thema. Uit een aantal concrete situaties is al gebleken dat er een wettelijke regeling rond draagmoederschap moet komen die het belang van het kind vooropzet. Nieuwe samenlevingsvormen tonen ook de noodzaak aan van meer debat en een kader om met meer dan twee personen de opvoeding van een kind op te nemen.

- Bij draagmoederschap vragen wensouders aan een andere vrouw om zwanger te zijn en te bevallen van hun kindje. We regelen draagmoederschap wettelijk in België en Europa, met de nodige garanties voor het kind, de wensouders en de draagouder. De regeling maakt geen onderscheid tussen hetero- en homokoppels. Commercieel draagmoederschap blijft verboden.
- We vragen een wettelijk kader voor meerouderschap en sociaal ouderschap.

X/V/M

- De transwet die in 2017 werd aangenomen (en bepaalt hoe je de M/V op je paspoort kan aanpassen), toont nog enkele tekortkomingen. Er werd ook geen rekening gehouden met non-binaire personen en personen met intersekse condities. Daarom optimaliseren we de transwet: we schrappen het onherroepelijke karakter van de procedure en maken een einde aan de discriminatie van non-binaire personen.
- Je beschikt zelf over je genderidentiteit. Geslacht wordt niet langer vermeld op de identiteitskaart en op alle andere persoonlijke documenten die de overheid verstrekt.

KUNST EN CULTUUR

- We ondersteunen culturele initiatieven die de zichtbaarheid van holebi's en transgenders vergroten.

- We moedigen musea en culturele instellingen aan om “queer” of LGBTI+ als thema te gebruiken om bestaande collecties te onderzoeken en op een andere manier voor het publiek te ontsluiten.

DE OVERHEID ALS VOORBEELD

- Binnen de regering streven we naar een genderevenwicht.
- We kiezen voor een personeelsbeleid dat aandacht heeft voor seksuele diversiteit en genderdiversiteit.
- Overheidspersoneel wordt regelmatig bijgeschoold rond diversiteit. Aan het loket, op school en in het woonzorgcentrum kan iedereen zichzelf zijn en respectvol geholpen worden.
- We nemen non-discriminatie- en diversiteitsclausules op in bestekken voor overheidsopdrachten en subsidiereglementen. Hetzelfde doen we in effectieve contracten en uitvoerings- en samenwerkingsovereenkomsten. Een actief diversiteitsbeleid is een vereiste en toetspunt bij evaluatie.
- We screenen alle overheidsdocumenten op genderinclusief taalgebruik en waar nodig passen we ze aan. Op formulieren bieden we minstens de keuzemogelijkheden X/V/M aan en kijken we na of een bevraging van de genderidentiteit relevant is.
- Wc's zijn genderinclusief en er zijn aangename borstvoedingslokalen en verschoningshoekjes, zowel voor het personeel als voor gebruikers van overheidsgebouwen.
- De regenboogvlag wordt tijdens de Internationale Dag tegen Holebifobie en Transfobie opgehangen aan de gevels van overheidsgebouwen.
- De overheid heeft ook een sensibiliserende functie:
  - We bevorderen de zichtbaarheid van alle minderheden via overheidscommunicatie. We hebben daar ook aandacht voor in de beeldvorming en in het taalgebruik, en doorbreken traditionele rolpatronen tussen mannen en vrouwen in de communicatie.
  - Om vooroordelen binnen zowel LGBTI+ als bij andere groepen te bestrijden, stimuleren we samenwerking tussen diverse groepen. We organiseren ontmoetingsdagen en faciliteren middenveldorganisaties in het uitwisselen van ideeën, ervaringen en oplossingen rond de uitdagingen en discriminatie waarmee ze geconfronteerd worden.